

Στο σπήλαιο της Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Κύπρου](#)

Το Σπήλαιο της Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας βρίσκεται στην κοινότητα Κάτω Δευτέρας της Επαρχίας Λευκωσίας 12 μόλις χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης και είναι λαξευμένο σε απόκρημνο βράχο σε ύψος 40 περίπου μέτρων στην αριστερή όχθη του ποταμού Πηδιά.

Το σπήλαιο λειτούργησε στο παρελθόν (γύρω στον 8ον — 9ον αιώνα), ως ασκητήριο με μικρό αριθμό μοναχών, το οποίο μετά από χρόνια ξεχάστηκε. Εκκλησιαστικά ανήκει στον Ιερό Ναό Αγ. Νικολάου Κάτω Δευτέρας της Μητρόπολης Ταμασού και Ορεινής.

Ιστορικοί βυζαντινολόγοι ισχυρίζονται ότι το σπήλαιο πιθανόν να αποτέλεσε κατά τον 1ο αιώνα τον χώρο άσκησης του Αγ. Ηρακλείδιου, πρώτου επισκόπου Ταμασού.

Δύο δρόμοι οδηγούν από την Λευκωσία προς το Σπήλαιο. Ο δρόμος Λευκωσίας — Αγρού και ο δρόμος Λευκωσίας – Μαχαιρά. Η πανοραμική θέα από το Σπήλαιο της γύρω περιοχής, όπως και της οροσειράς Μαχαιρά Τροόδους είναι μοναδική και μαγεύει τους επισκέπτες.

Η ονομασία του ασκητηρίου οφείλεται στην εύρεση της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας, η οποία σύμφωνα με την παράδοση βρέθηκε με θαυμαστό τρόπο μέσα

στο σπήλαιο. Από τότε το σπήλαιο ονομάστηκε «χρυσό σπήλαιο» και το εικόνισμα της Παναγίας, «Χρυσοσπηλιώτισσα» . Σημαντικό ιστορικό στοιχείο είναι οι τοιχογραφίες μέσα στο ιερό βήμα που σώθηκαν και χρονολογούνται τον 12^ο με 13^ο αιώνα. Εί'αυτό τον λόγο το Σπήλαιο έχει κυρηχτεί σε αρχαίο μνημείο και προστατεύεται από το Τμήμα Αρχαιοτήτων.

Η ιστορία του Σπηλαίου βασίζεται κυρίως στην παράδοση ενώ τις λιγοστές γραπτές πηγές τις παίρνουμε από ξένους περιηγητές που πέρασαν κατά καιρούς από την Κύπρο, οι οποίοι ανέφεραν απλώς την ύπαρξη και την περιγραφή του Σπηλαίου.

Σύμφωνα με την παράδοση το Σπήλαιο λειτούργησε κατά την περίοδο της εικονομαχίας δηλαδή τον 8^ο — 9^ο αιώνα όταν αρκετοί μοναχοί — ασκητές αναγκάζονταν να κρυφτούν σε μέρη που δεν κινδύνευαν για να μπορούν ελεύθερα να λατρεύουν τον Θεό. Οι δύο τάφοι που βρέθηκαν μέσα στο σπήλαιο με ανθρώπινα οστά και ένα επιστήθιο σταυρό επιβεβαιώνουν το ότι εκεί ασκήτεψαν κάποιοι μοναχοί.

Όταν οι μοναχοί του ασκητηρίου πέθαναν το σπήλαιο ερημώθηκε και ξεχάστηκε. Αρκετούς αιώνες μετά όταν οι βοσκοί του χωριού που κοιμόντουσαν τα καλοκαίρια στα χωράφια προσέχοντας τα ζώα τους, έβλεπαν τα βράδυα μια λάμψη μέσα στο βουνό, αποφάσισαν να ανέβουν εκεί που έβλεπαν την λάμψη. Αφού καθάρισαν την είσοδο από τα αγριόχορτα και τους θάμνους με μεγάλη του έκπληξη αντίκρυσαν το σπήλαιο και μέσα το εικόνισμα της Παναγίας να φεγγοβολά.

Πρόσφατα αφαιρέθηκε το χρυσό κάλυμμα της εικόνας για σκοπούς συντήρησης και αποκαλύφθηκε ότι το ξύλο που ήταν καλυμμένο ήταν αγιογραφημένο από τις δύο όψεις, είναι δηλαδή ένα σπάνιο είδος της αμφιπρόσωπης εικόνας που και στις δύο πλευρές εικονίζει την Παναγία. Το χρυσό κάλυμμα που φαίνεται ότι είναι του 18ου αιώνα σύμφωνα με την τεχνοτροπία του ανήκει στον μεγάλο Κρητικό ζωγράφο Ιωάννη Κορνάρο, ο οποίος στα τέλη του 18ου αιώνα είχε έλθει στην Κύπρο και αγιογράφησε πολλές τοιχογραφίες, εικόνες και καλλιτέχνησε σχέδια για αργυροεπίχρυσα καλύμματα φημισμένων εικονισμάτων.

Από τότε οι κάτοικοι φαίνεται πως άνοιξαν και διαμόρφωσαν την σπηλιά σε εξωκλήσι. Δημιούργησαν στενό μονοπάτι στην πλαγιά του βουνού, το οποίο με τα χρόνια άλλαξε μορφή και για λόγους ασφάλειας έφτασε στην σημερινή του μορφή.

Η εικόνα της Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας είναι φημισμένη από τα πολύ παλιά χρόνια μέχρι και σήμερα για τα θαύματά της και οι πιστοί καθημερινά έρχονται για να την ευχαριστήσουν και να την παρακαλέσουν με ευλάβεια. Όχι μόνον

κύπριοι αλλά και ξένοι από άλλες χώρες, μέχρι και την Αυστραλία, Ρωσία, Καναδά, Αμερική, επισκέπτονται το σπήλαιο και μπροστά στο εικόνισμα δείχνουν βαθιά ευλάβια και σεβασμό. Η Χρυσοσπηλιώτισσα τιμάται ως η προστάτιδα του γάμου και αποδεδειγμένα έχει βοηθήσει πάρα πολλά ζευγάρια. Άλλους βοηθώντας τους στη βελτίωση των μεταξύ τους σχέσεων, άλλους βοηθά να βρουν τον κατάλληλο σύντροφο και άλλους που δυσκολεύονται, να τεκνοποιήσουν. Γι αυτό και στο εικόνισμά της αφιερώνονται πολλά στέφανα και νυμφικά. Αυτό μαρτυρείται και από τα πολυάριθμα μυστήρια γάμων και βαπτίσεων.

Το σπήλαιο εορτάζει την Κοίμηση της Θεοτόκου στις 15 Αυγούστου και θεωρείται η μεγαλύτερη πανήγυρις σε έκταση και διάρκεια. Αρχίζει στις 7 Αυγούστου, αμέσως μετά την εορτή της Μεταμορφώσεως και με την ακολουθία του εσπερινού στον Ιερό Ναό Αγ. Νικολάου Κ. Δευτέρας που φυλάσσεται η εικόνα της, αρχίζει μεγάλη λιτάνευση και χιλιάδες πιστοί μαζί με τον επίσκοπο και πολλούς ιερείς την συνοδεύουν μέχρι το Σπήλαιο που παραμένει όλες τις μέρες της πανηγύρης μέχρι και τις 16 Αυγούστου. Εκεί γίνονται καθημερινά λειτουργίες και παρακλήσεις και δεκάδες χιλιάδες κόσμος περνά για να την προσκυνήσει.

Σήμερα στο χώρο του προαυλίου του σπηλαίου, γίνονται διάφορες εκδηλώσεις όπως μουσικές συναυλίες, δεξιώσεις γάμων κλπ. Μία τέτοια εκδήλωση στον ίδιο χώρο, έγινε και προς τιμήν των αιμνήστων Κωνσταντίνου Λεβέντη και του τέως προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Τάσου Παπαδόπουλου που συνέβαλαν τα μέγιστα στην συντήρηση του Σπηλαίου.

Η Παναγία η Χρυσοσπηλιώτισσα αποτελεί την «Κιβωτό της Διαθήκης» και το καύχημα της Μητρόπολής μας.

Το σπήλαιο είναι ανοιχτό καθημερινά.